



Apare in 1/13 și 15/27
a fie-cărei luni.

Proprietar, editor și redactor responsabil:
George Curteanu.

ABONAMENTULŪ
Pe anŭ 3 fl., pe 1/2 anŭ 1 fl. 50 cr., pre 1/4 anŭ 75 cr.
Pentru România și străinătate: Pe anŭ 7 franci.
Prețulŭ e a se solvi înainte.

Nr. 20.

Bistrița, 15/27 Octobře 1894.

Anulŭ IV.

Lăsați-mă

Lăsați-mă în agonie
Intrégă viața s'o petrecă,
Când lumea este-unŭ șgomotŭ secŭ
Orŭ-ce scânteii de veselie
In ochi mei ca spumă trecŭ.

Nu mă chieați la viață ăra
De multă sătulŭ sum de trăitŭ;
Când lumea este-unŭ nesfârșitŭ,
Terenŭ de luptă și ocară
Intre avutŭ și oropsitŭ.

Căci ce e sfânta libertate,
Când gemŭ poporŭ în robii,
Iar îngamfatulŭ în domniŭ,
In peptŭ cu mânilor se bate
Dândŭ lustru negrei mișelii?

Nu, nu, lăsați-mă în pace
Se plângŭ ruina-acestei lumii,
Ce-i stăpănită de nebuni,
Când altŭ nimicŭ nu mai potŭ face,
Intr'acestŭ haosŭ de minciuni!

Au năuđiți, cum miŭ de glasuri
Se sbuicună 'n adănci dureri;
Și drepturi de 'ndrăsnescŭ se cerŭ,
Ți se răspunde'n lungi grimasuri,
C'a ta menire e să pieri?

Au nu vedeți mergândŭ la brațŭ
Pe ipocritŭ și desfrănatŭ
Urđendŭ la negrulŭ lorŭ păcatŭ,
Precând în totŭ a lorŭ viață
Nimica bine n'au lucratŭ?

Și'n astă lume de păcate,
Unde nimicŭ nu este sfântŭ,
La ce ajută-altŭ vostŭ aventŭ,
Când sub amóre, castitate
S'ascundă celŭ mai negru gândŭ!

T. Simtionŭ.

Mântuitorulŭ în timpŭ de lipsă.

Nărățiune din timpurile lui Iosifŭ II.

(După F. Weller.)

In depărtare cam de o jumătate de oră dela Timișoara, aproape de drumulŭ, ce duce de aici spre nord-ostŭ cătră Segedinŭ, este o moșie țărănescă marișoră. Mai aproape de drumŭ era casa de locuință, unŭ edificiu

lungŭ acoperitŭ cu paie, ferestri mici cu ochi de hârtie unsă cu cleiu. Indereptulŭ casei despărțită prin unŭ ocolŭ micŭ era șura pentru bucate și spre dreapta dela acesta grajdulŭ pentru vite și cai. Grajdurile erau mări-

şóre. Însă în dânselor mugia numai o văcuță, apoi mai era unu calu rău la esle, care cu laconie mânca nisece ogrinji. În ocolulu — altecum curatu — jăceau câteva unelte agricole, apoi unu caru, la care făcea reparaturile de lipsă unu bătrănu cu părulu alb, de statură înaltă, dară încă în putere. La picioarele bătrănelui erau doi câni albi dupoși. În casă intrarea era prin o cămară, în care erau totu felulu de vechituri. Din asta intrai în o odaiă scundă, cu padimentu de lutu; grinđile și părășii erau negri de afumați. Pre părășii erau totu felulu de figuri, de ómeni, de animale, însă numai nu semenau cu ómenii și cu animalele. Caii semenau cu boii, boii cu camilele. Aceste produse de artă ale unui talentu perdutu pentru posteritate pre unele locuri erau de jumătate sterse, în alte locuri cădute împreună cu muruella fără de a fi întregite. Acésta împrejurare e de a se ámentii, pentrucă de regulă numai țeranii avuți se îndatinéză a-și împodobii casele în modulú acesta. Figurile acestea, ori cum au fostú ele, dovedescú, cumcă posesorii acestei case, séu predecesorii lorú au fostú dintre cei cu stare bună.

Cu totulu altminte steteau lucrurile acum. Intocmirea internă din casă era cea mai séracuță. Unu cuptoru mare de caramiđi, o laiță cioplită aședată prelângă părărete și o masă totu cioplită în mijlocu. Stelagele pentru vasă aședate lângă unu părăte erau mare parte góle. Numai câteva tăiere și óle de lutu se mai vedeau pe ele. Odăițele din drepta și stânga erau chiar așa de sérăcesce întocmite. Într'una unu patu de trasu și o ladă colorată. În cealaltă numai o sáltea pre o stelage de lemnú și unu cuieriu, în care erau acățate câteva rochiu femeiesci.

Pre vatră ardea unu focu plăpându. La elu ferbia o ólá. Pre marginea vetrui ședea o fată tineră, care mesteca din când în când în ólá. Nu era mai bătrănu de dóue decii de ani, însă fórt frumósă. Era îmbrăcată țărănesce, părulu negru, peptenată și impletită în dóue cođi. Fața ei rotundă, obrazii și buzele roși, ochii vioi schinteitorii, încunjuțați de sprincene frumóse. Avea unu trupú bine făcutu, era îmbrăcată în peptariu strimtu și rochie de lână, în picioare avea ghetete galbini.

O supărare însă apăsa inima fetei. Spresiunea feței, poziția trupului, privirea adese la ușa de cătră drumu, arătau întristarea frumósei româncețe.

O vóce debilă tremurândă se auđi: „Măriuca“. Ea sări și alergă spre locul, de unde se auđi vócea. Acolo ședea o femeia și cu degetele-i tremurânde torcea la furcă. Incetă îndată cu torsulu și arată cu degetulu cătră drumu, unde se vedea o căruță țărănescă cu doi cai, la acărora frâne atărneau nafrâmi.

— Măriuca puiule — đise bătrănu — ia veđi, că tu ai ochii mai bunii, cine vine acolo cu caii împenați ca cum ar duce o nuntă?

Fetița punându-și mâna la ochii, căci o genau rađele sórelui, se uită, cum vine căruța în galopu și đise:

— Acela e Dani, ilu cunoscú pre cei doi cai peștriți, cari i-a cumpératu fórt scumpi, merge a buna sémă în vecinți la o nuntă séu altă petrecere. Decând a cređitu bunulu celú mare dela tatálu séu, e mai fălosu decum a fostu.

Măriuca merse éráși în odaiă și se puse pe vatră. Căruța durându se apropiă totu mai tare de casă. Unu strigātu la cai și căruța stete înainte uși. Tinérulu, care mânase caii, dede frânele unui servitoriu și avêntându-și în aeru palaria încunjuată cu petele, se dete josu din trăsura. Óspele neacceptatu era unu tinéru cam de 25—26 de ani. Era îmbrăcatu țărănesce, însă fórt frumosu. Aceea dovedia, că nu e ficioru de țeranú séracu iobagu, care nici viéta nu o putea numi a sa. Dară precātu de frumósă era îmbrăcăminte, pre atăta de uritá era persóna. O față lungăreță, ángustă, perită. Ochii bagați în capu, óșele feței eșite, frunte ángustă, fálci ascuțite. Tóte acestea, apoi colórea palidă și urmele consumării de mai nainte arétau privitorului unu aspectu înfloratoriu. — Fața veselă și grimazurile, cari le făcea, nu puteau acoperi uriciunea trásurilor feței. Visita neacceptată aduse pre bătrănu în spaimă. Ea își puse drépta pre inima-i, care începú a bate, presimțindu ceva rău, ceva nefericire.

— Bună séra, mama Marie — đise Dani cu tonu veselú. — Ce față înspáimêntată faceți vedându-mé în trecātu pre aici? Ha, ha! Ce điceți de peștriții mei? Dóue sute de floreni mé costă și pre D-đeulu meu nu suntú cei mai bunii, din căți am în grajđu. Unde-ți e bărbatulú, unde-ți e fata Măriuca?

Bătrănu, dupăce se reculese, întrebă: — Decând are Mikus Dani poftă sé-mi vadă bărbatulú?

— Ha, ha! — răspuse tinérulu cu zimbetu desprețitoru: — D-ta eugeți, că eu am picu pre badea Niculae, decând m'a alungatu odată din casă și încă nóptea. Paf! atunci a avutu dreptu.

— Eu însă acum, când sum stăpănu pentru mine, când ar sări unu ficioru preste gardu, a-și amuță câni și a-și trãmite din flintă unu glonđu după elú, câtú nu i-ar mai plesni prin capu sé vină iarăși. Cu îndoelă privia bătrănu pre june vorbindu. Când voia sé-i răspundă apărú în pragu bătrănelu, care auđise, că s'a opritu o trăsura înainte casei. Vedându cine-i face visita, făcu o față posomorită.

Dani merse la dânsulu și-i întinse mâna, dar bătrănelu nu voi nici sé i-o atingă. Dani se superă, își mușcă buzele și căută cu mânie la bătrănu. O secundă éráși se arată veselú și ridându.

— Tatá Niculae — đise elú în tonu confidentialú. — Încă și acum ești mâniosu pentru cea de atunci, ha, ha, ca și cum tu ai fi căpétatu bătăia. Eu am uitatu, pentrucă am vedutu, că nu am avutu dreptate.

— Nu sum mâniosu, însă unui omú, care a juratu rěsbunare sângerósă asupra mea, nu potú sé-i dau mâna ca unui amicú.

— Ha, ha! vorbe, cari le-am ȃisū eu în mîniă, acelea le suflă vîntulū. Cumcā nu-ȃi sum pismașū se vede din aceea, cā nicī n'am gānditū sē-mī rēsbunū, deși puteam, pentrucā scīi, cā tatălū meu era jude.

Bētrānulū își redicā privirea spre ceriu fāră ca sē rēspundă.

— Eu nu mi-am rēsbunatū, așa e?

— Venit-ai numai sē-mī spui acestea? — întrebă Niculae.

— Acestea și altele — ȃise Dani. — Scīi, cā eu dupā mōrtea tatălui am erēditū tōte: o curte frumōsă liberă, grajdū plinū de cai și vite, locuri, decātū cari mai bune nu se află în jurulū acesta, ba nicī în depār-tare de o milă. Prelāngă aceea am erēditū banī, cātū potū cumpēră casa cea mai frumōsă din Timișōra.

Bētrānulū încreȃi fruntea. Bine scia ȃēnsulū despre ereditate, dar scia și aceea, cum a cāșcigatū tatălū sēu averea. Pe acele vremuri Bānatulū a fostū împārȃtitū în 12 cercuri administrative și fiecare cercū în totū atātea subcercuri. În fruntea fiecārui cercū era unū jude supremū, iar în fruntea subcercului unū jude. Acestia erau rēspunȃtorī administraȃiunei impērātesci din Timișōra, în fruntea cāreia ca președinte era generalulū Engelshofen. Oficiile de juȃi erau fōrte rentabilī, dacā respectivulū jude scia sē stee pre piciorā bunā cu domniī dela administraȃiunea impērātescā din Timișōra. Apoi la de acestea s'a priceputū fōrte bine și tata lui Dani. —

Sermaniī iobagi trebuiau sē lucre și sē facā robote, însă nu lucrau nicī pentru sine, dar nicī pentru statū, ci pentru domniī funcȃionari, cari, prelāngă cā storceau poporulū, se neguȃtoriau cu lemne și lucrau minele totū în interesulū pungei propriē.

Cānd se făceau liferārī pentru miliȃie, paralele luncău în pungile domnilorū, ēră țeranīi liferanȃi remāneau eu nemica. Decumva cuteza careva a se plānge în contra apāsārei, erau bātūȃi cu bāȃulū și corbaciulū, apoi aruncaȃi în fieră.

Însē tōte pedepsele tiranice n'au fostū în stare a astupā gura fiecārui. Cā unulū sēu altulū cuteza a-șī deschide gura, era lucru binevenitū pentru administra-torī, pentrucā aveau ansă a face raporte în susū despre

nesubordinare, despre opunere. Raportele erau astfelū, încātū în susū se credea, cumcā locuitorīi nefericitāi țeri suntū totū atāȃi hoȃi și rebeli, ēră domniī beamteri fiinȃele cele mai necājite pre faȃa pāmēntului.

Între atari împrejurārī domniī și judiī se înbogātau, țera sērăcia și Bānatulū, care astāȃi e grānariulū Austro-Ungariei, producea atātū de puȃinū, cātū de multe ori veniturile nu ajungeau pentru a se plāȃi lefile domnilorū, ci trebuiau sē mai cēră banī dela Viena.

Moșū Niculae scia bine, ce economisare făceau domniī, dar scia și aceea, cumcā sudorea lui încă e cufundatā în averea lui Mikus, rēmasā acum fiului sēu Mikus Dani. Casa sa ruinatā, grajdurile și grānarele gōle erau destulā dovadā despre mesteșugulū de despo-iare alui Mikus. Și chiar pentru aceea moșulū Niculae — aducāndu-șī aminte de trecutū și auȃindū vorbele lui Dani, încreȃi din frunte și cu tonū rēstitū ȃise: — Pentru ce-mī povestesci acestea? Eu și alȃi mulȃi scimū, cā tatălū d-tale a sciuȃa calculā bine.

— Acum sē veȃi — ȃise Dani — cā eu sciu mai bine.

Niculae făcū din umere și ȃise: — Sē scīi, ce-mī pasā mie?

Dupā acestea voi sē între în casā, însă Dani ilū ținū tare de mână și ȃise: — Pōte mai multū decum cugeȃi. Iatā tatā Niculae, eu am tōte cāte se cerū la fericire. Numai ceva îmi lipsește și aceea ai a mi-o suplini D-ta.

— Eu? — întrebă moșulū Niculae uimitū.

— Da D-ta și mama Maria. Nu vedeȃi, cā eu în ȃi de lucru stau aici în haine sērăbătoresci și peștrīȃi mei suntū curāȃi cum sē cuvine unui peștoriu.

— Peștoriu — strigā moșū Niculae și Maria, care de spaimā scāpā fusulū din mână.

— Firesce! — ȃise Dani māniosū — numai nu ca și cānd ar fi scie D-ȃeu ce lucru rarū, cānd vine unū omū avutū sē cēră de soȃie pre Māriuca vōstrā. Dā mână tatā Niculae și în trei sēptēmāni iȃi reparezū casa, cātū pōte locui în dēnsa unū nemeșū, iȃi întocmescū ocolulū și grajdulū, iȃi împlu grānariulū cu grān și secară, cātū iȃi va fi mai mare dragulū.

(Va urmā.)

Jurāmēntulū Leoniei.

Romanū de Percy Golding.

Traducere de G. C. Bărnulescu.

— Fine. —

Nu-i pēnā sē pōtā descrie, ce grijă și spaimā i causā baronului Elvaston dispārerea Leoniei. Întrēgā nōpȃea o petrecū fāră somnū, cercāndū de geabā desluciri despre absenȃia neexplicaverā a tinerei copile.

Cānd tocmai luā cu grabā dejunulū, ca apoi sē se îndrepte la poliȃie i se anunȃa unū bārbatū, care doresce sē-i vorbēscā în o afacere urgentā.

— Condu-lū pre bārbatū numai decātū înlāuntru — strigā baronulū neliniscitū.

— Am onôrea a fi în fața baronului Elvaston? —
începî curierulî spitalului cu demisiune.

— Da. Ce vesti îmi aduci despre domnișora Șorley?

— Solia mea nu are a face cu dame; vinî din spitalulu sânta Maria și mă trâmite contele Devaux, care e unul dintre nenorocișii esplosiunei înfricoșate a trenului suteranî de a sérâ și care preste câteva ôre nu va mai fi între cei vii. Te rógâ cu insistințâ sê grăbesci pânâ la elî.

— Ce îngrozitorî! Numai asérâ era încâ aici contele, nu voiî întârđia nici unî minutî, ca sê-i împlinescî dorințâ!

Peste puținî timpî fî baronulu în spitalî.

— Nu vinî prea târđiu? — întrebâ întrândî.

— Mulțumitâ ceriului, c'ai venitî — murmurâ Devaux. Apoi continuâ cu glasî sfêșitî. — Mergî în otelulî Staple din Holborn, acolo în catulî celî mai de asupra vei aflâ pre Leonia, fca d-tale. O iubescî — și astâ diminêțâ am voitî sê mă cununî cu ea!

La cuvintele din urmâ unî zimbetî înfricoșatî sburâ preste trâsurile feței lui palide, cari denotau urmele morței apropiânde.

— Fica mea? — îngânâ baronulu cu mirare. — Cu ce poți documentâ acêsta afirmâțiune?

— Cu aceste hârtii — rêsponse moribundulu predândî baronului documentele aflate în Dovedale.

— Cum ai venitî în posesiunea acestora, conte?

— Le-am furatî; nici o crimâ n-a fostî în stare sê mă abatâ dela gândulî de a câșcigâ pre Leonia.

— Nu-sî judecâtorulî d-tale, conte Devaux — rêsponse baronulu cu compâtimire. Dau uitârei trecutulî și în d-ta vêdî numai pre omulî, care mi-a adusî în brațe pre copila, ce am cređut-o de mórta.

— A fostî mântuitâ prin conducêtorulî locomotivei; elî o iubi și o crescî ca și pre copila lui. Aici în aceste serisori vei aflâ totulî; dar timpulî trece. Mergî și eliberêzâ pre Leonia și i spune sê mă erte; jorî, câ o am iubitî.

Baronulu strînse mâna rece a contelui Devaux.

Acesta șoptî: — mi-ai ertatî, acum potî morî liniscitî!

Lacrimi luceau în ochii baronului, când deschise ușa închisôrei ficei sale.

Aflâ pre Leonia într'unî unghiî. Vederea lui o uimi. —

— Aide copila mea, suferințele tale au ajunsî la sfêșitî, o viețâ nouâ ne suride la amêndoi, fiindcâ tu ești copila mea iubitâ, ce am cređut-o mórta.

— Așadarâ totuși e adevêratî? — întrebâ Leonia cutremurându-se.

— Da, contele Devaux mi-a descoperitî tôte, acum vinî tocmai dela patulî lui de mórte.

— O nu, tatâ, e imposibilî, numai cu câteva ôre înainte de acêsta era sântosî.

— L'a ajunsî nenorocirea asérâ într'unî modî înfricoșatî, Leonia; se câesce preste ce a făcutî și noi trebuie sê-lî ertâmî.

— Ilî ertî din tótâ inima — replicâ tinêrâ copilâ.

— Va muri de sigurî, tatâ?

— Da. Nemicâ nu-lî pôte mântui, în acestî minutî pôte câ se va fi și sfêșitî cu elî.

XXXV.

Trecî o sêptemânâ și Leonia ședea ca și în timpulî de mai înainte cu Syna, care ținea pre genunchii pre micuțulu copilî, în odaia de locuitî a acesteî din urmâ. —

— Iubitâ Leonia — grâi lady Syna, — ești atâtî de tristâ, încâtî ar crede cineva, câ ți-ai perđutî pre tatâlî d-tale, în locî sê-lî fi aflatî. Vinâ și ie pre micuțî, acesta te va înveseli.

— Uiți, câ tu ai motivî sê fii fericitâ, tu ești unitâ êrâși cu soțulî tîu, precând eu —

— Restulî mi-lî potî gândi — rise Syna. Tu arđi de dorulî unui omî de nimicî și a unui smintitî, pre care de asemene îlî torturêzâ dorulî, acela însê e prea ambițiosî, ca sê se destâinuêscâ. E tocmai bine pentru elî, câci totdeuna a fostî unî încâpâinatî.

— Ești asprâ Syna și uiți, câtî a suferitî sermanulî.

— Ba, dar mă întâritâ ambițiunea lui nebunâ.

— Eu îlî admirî cu atâtî mai multî pentru acea — replicâ Leonia cu resistințâ.

— Ce discusiune asprâ e aici? — sunâ o vóce. — De bunâ sêmâ l-a ajunsî pre cineva mare nenorocire.

Baronulî Elvaston și capitanulî Peckard intrârâ.

— Pôte pre tine Egon — agrâi Syna pre soțulî ei.

— Ba, noi amî vorbitî despre lordulî Deveral — grâi Leonia cu serioșitate. — Diccamî, câ câtî amî fi de fericitî, dacâ s'ar întóree dênsulî în Anglia la pârinții lui.

— Tocmai am auđitî, câ contesa a primitî dela dênsulî o epistolâ și doresce sê vorbêscâ cu tine — đise baronulî Elvaston. — Aide cu mine și lasâ singurî pre acești fericitî.

Cu aceste cuvinte conduse pre ficâ sa la contesa, care o ascepta.

— Chiar acum am primitî epistolâ dela George — grâi acêsta câtrâ tinêra fetițâ.

— Mi-a spusî tatâlî meu.

— Scii Leonia, câ fiulî meu se mistuesce în mușcârile conscienței și câ se câesce amarî? Aibi milâ de elî, care te-a iubitî atâtî de multî și care se va ruinâ cu totulî, dacâ d-ta nu-i vei întinde mânâ de ajutorî.

— Ce potî eu face? Elî a plecatî în cãlêtoriâ, cu tôte, câ tata i-a scrisî, câ sê se erte și sê se uite tôte. —

— D-ta nu poți gândi, câtă este de ambițioasă familia Deveral; acésta-i o nefericire pentru noi, care aduce după sine alta, precum destulă de bine a dovedită acésta portarea nerespnsabilă a Synei.

— Dar să lăsăm trecutul, să vorbim mai bine de venitor! — o întrerupse Leonia.

— Tocmai acésta-i cea ce-mi face griji. Spune-mi Leonia iubesci pre George?

— Din totu sufletul!

— Cătu sum de fericită! Și acum scrie aceste cuvinte: „Întornă-te în mijlocul nostru, te rogă Leonia.“

După-ce Leonia scrisese depeșă, grai contesa neteșind përul ademenitor al tinerii fetițe: — Copila mea iubită, cu câtă mulțumită îți suntem dători și acésta datoriă a noastră crește pre ți ce merge.

Câteva zile mai târziu stetea Leonia înaintea oglinzii cu obrazii înroșiți de acceptarea înveselitoare, fiindcă doritul ei se întorse în Anglia. Ea privia cu scrupulositate figura ei elegantă îmbrăcată într'unu vestmentu de mêtasă sură și pre peptu își acăta unu buchetu de flori roșii.

Din visurile ei o desceptă vócea servitorului, care i anunță numele ei atât de bine cunoscut.

Strălucind în splendoria frumșetei ei orbitore întră în salonu și întinse lui George mâna ei mică împodobită cu giuvaere.

Cu unu cutremurâ prinse elu acésta mână întinsă și

grai: — Mama mi-a spus, că înaintea d-tale sum binevenit.

— Cum te poți îndoi, dupăce eu ți-am telegrafatu, George? — replică Leonia cu blândetă.

— N-am îndrăsnit a crede în realizarea speranțelor cutezătoare; dar m'ai numitu, George, fost-a acestu lucru seriosu?

— De sigură — șopti Leonia, uitându-se la elu cu sfială.

George nu se mai potu reține a nu stringe pre Leonia în brațe și esclamă îmbetat de fericire: — Scumpa mea erți-mé? Dar m'ai ertatu, o vedu acea din privirea ochiloru tei, de ađi înainte voi fi sclavulu têu pentru totă vietă! Cătu m'a arsú dorulu de a te revede! Acum te ținú în brațe, tu ești a mea și fiecare privire este a mea singuru.

— Uiti de tatalu meu.

— Cine abuzetă de numele meu? — întrebă baronulu Elvaston, uitându-se la tinera pãrechiă cu o privire drăcósă.

— Tocmai mi-a împãrtășitu Margaretha, că d-ta ești aici Deveral.

— Am venitú să te rogú pentru odorulu celú mai scumpu, baronulu Elvaston.

— Fia în vóia d-tale — rãspuse baronulu cu frãgeđime, — numai de una te rogú: — iubesc pre Leonia mea, dupăcum merită, deórece eu tatalu îți spunú, că iubirea ei e curatá ca aurulu. (Va urmá.)

Diamantul celú mare și zafirele cele mici.

Traducere de Porumbița.

Palatulú celú micú, cu turnú fantasticú, nebunaticú, situatú într'o stradă liniscită din suburbiulú Josefínú, departe, departe de alvia valurilorú și a sgomotului din capitală — unu palatú potrivitú a fi ziditú în o luncă, séu la unu șermurú de mare, — stetea aici între atâtea colibe scunde și serărăcióse asemenea unei principese rătăcite între copii sdrentoși de cerșitori.

Cine trece prelângă acestu edificiu, ale cărui ferestri suntú astupate cu perdele scumpe, devine curiosú și nu póte a nu se interesá, cine locuesce în elú. Vecinii ăicu, că în acestu palatú își petrecú lunile de miere doi tineri noucăsătoriți, cari urindú stradele principale pentru prafulu celú mare și pentru sgomotulu multelorú trășuri mai preferescú a-și petrece aici neconturbați de nime. Alții spuneau altă-ce.

La urmá aflai, că acei tineri erau d-lú Podescu și cu frumósă sa soțá.

Nu sciu cum, dar mie-mi venia curiosú totú lucrulu și împinsú de curiositate începui a mă interesá mai de aprópe și încă cu atâtú mai vêtosú, deórece

mi se pãrea, că acésta căsătorie e efectulu unui romanú bogatú. Ce nu facú banii?

Cu ajutorulu largulu meu cercú de cunoscințe mi-a succesú în cele din urmá a aflá o persónă, care umbla la acésta casă. Aceleia i-am descoperitú curiositatea mea și pre acésta cale am ajunsú la cunoscința vieții tinerilorú din castelú, care o credú destulú de interesantá pentru a o descrie aici în câteva șire.

Pentru acestu scopú facú cunoscutú iubitelorú cetitóre pe unu jeunese de păpucariú din capitală, ca pe o persónă interesantá din istoria mea.

*

— Natzi — ăise unú măiestru cătră invetăcelulu séu, — ie-ți șurțulu celú curatú, spală-te pe față și te péptenă pe capú, apoi alergă la d-lú Podescu și întrebă, când potú merge sé ieu mësura Măriei Sale dómnei? Bagă de sémă, sé întorni curendú! Nu uitá a sërută mâna bucătãresei!

Natzi depuse în grabă peteculu de pãnză plinú de clein, luá apoi unu peptene fără dinți a unui calfá bẽ-

trână și începă a-și face ordine în păr, deslipindu-lă și neteșindu-lă așa că la urmă era asemenea unei perii de călțun. Altă gătelă o află de superfluă. Plecă.

Șiindă prin antișambră puse mâna pe nisce persecti de ale stăpână-sa, apoi băgându-și mâna până 'n cotă în buzunară dintre mai multe scătule gôle scôse harmonica, pe care punându-o la gură, întonă ună marș, după acaruia tactă începă a călcă în pași mari, încunjurându altmintre pe covrigariulă din cornulă stradei pentru motivulă, ce elu bine îl scia.

După câțiva pași dări o trăsură. Cu agerit lui ochi o recunoscu îndată, că e alui Podescu. Alergă după dēnsa și în câteva clipite ajungându-o i se acăță din dreptă. Astă modū în curēndū ajunse la pōrtă castelului, unde dāndu-se josū întră și fără întârziere urcă scara.

Totū castelulă strălucea de veselie. Bucătăreșa își împlinea lucrulă cântāndū: „Ah tu lieber Augustin! . . . Lacheulă se juca cu cameriera, iar fată din casă rīdea îndestulită. In ferēstra odaiei servitorilōrū 2 canari se desmerdau și sērutau cu dragoste.

Natzi, ca democrată, ce era, fără a face multă ceremonie, lăpādă din piciorē pantofit, cari faceau prea mare sgomotă, apoi desculțā se furișā până în apartamentele Măriei Sale Dōmnei.

In salonū nu era nime, dar din odaia vecinā prin perdelele grôse dela ușā se ađiau nisce sunete caracteristice, pre cari Natzi vōindū sē le asculte stete locului. Era glasulă dulce și lingusitorū alū unei femei.

— Nu-mi rēspundī? Dar nu-sū eu frumôsă? Sēu haină asta a mea de casă nu-mi șede bine? Atunci nu o îmbracu mai multă, pentrucă eu vrēu sē fiu frumôsă, sē-ți placū ție, iubite. Ce? Nu mai iubesci pe nevăstūta ta? Veđi, veđi și eu câtū de multă te iubescū. . . . Da, iubescū acēstā frunte seriōsă, iubescū acesti ochi fermecatori — și aceste mustețe negrici. . . . Ei, dar bine că-mi aducū aminte! Vēđut-ai tu ađi la prāvālia N. broche-ulū celū simplū și drāgālașū? E de totū simplū, dar eu gustū: în mijlocū are unū diamantū mare, ér împrejurā în forma de stea strălucescū zafire mici. . . . Ar fi tocmai potrivitū la haina mea cea sură. Așa-i, că vei cumperā nevăstūțil tale acestū micū presentū? E scumpū? Atunci nu-mi trebue. Scii tu, că eu sum fōrte crutătōre. Ȋci, că în vestminte simple me iubesci mai multă? Bine! Eu sum nevăstūta ta ascultătōre și de aci înainte niciodatā nu-ți voi mai aminti de aceste, nici auriturī nu mai am sē portū. . . . Ce-mi pasā mie de lume! Numai ție vreū sē-ți placū, numai iubitului meu bārbățelū, de care tōtā lumea se teme, numai eu nu. Nu te uitā la mine așa încruntatū, că pentru aceea totū îndrāsnescū eu sē te sērutū. Dar ađi, brocheulū acela e chiar pentru haină simplă. Nici unū picū de aurū nu se vede pe elū, numai diamantulū și zafirele, apoi nici nu-i scumpū: numai 2000 fl.

— Sē nu mai vorbescū despre broche? Dar cine vorbesce despre elū? Numai dōrā nu te vei supērā pentru

aceste petri atātū de simple. Nu-sū eu copilă sē pretindū tōte cāte vēdū. Sciu eu ađice. Iti promisū, că nici odată, nici cu unū cuvēntū nu voi mai aminti afurisitulū acelū de brosche Ești îndestulitū cu mine? Nu sum eu mițuca ta? — Pentru aceea sērutā-mē — dar îndată!

Natzi cu băgare de sēmă se retrage îndērēptū.

Sositū acasā referēzā stăpānu-sēu: — Maria-Sa Dōmna se închinā de sănētate frumosū și o lāsātū a spune, că ađi nu are timpū sē-i iēi mēsurā, dar sē mergū eu pe acolo māne.

*

In Ȋua următōre Natzi sosi tremurāndū la pōrtă castelului. Era unū timpū neamicabilū și ploiosū, vēntulū fluera māniosū pe sub pōrtă. Portarulă chiar alunga brutalū din curte pe o sermană femeia cu harfa. Bucătōreșa lovia carnea cu o mână nespūsă, lacheulă se certa cu camariera, fata de casă era neîndestulitā, cei 2 canari erau totū sbirlitī la pene și-și bāteau aripi mānioși unulă cătră altulă.

Natzi deschise cu multă grijă ușa salonului și intrāndū neobservatū deodatā se opri locului ca spāriatū. Din odaia vecinā se ađia unū glasū ascuțitū, amarū, care suna cu o repeđiune amēțitōre.

— Ah! Se înțelege, pentru unū calū nu e multū 4000 fl., dar soției tale e multū 2000 fl. Ha, ha! Minunatū! Soția nu meritā nici jumētate calulă! Ce Ȋier, sē nu fiu copilă? Da, copilă am fostū, când ți-am cređutū jurāmintelōrū tale Am cređutū, că ți-oiu fi soția, dar ah! vēdū, că me privesti ca pe o servitōre.

Ai voi sē umblu în parchetū îmbrēcātā și cu cătrintā. Ađi māne vei pretinde sē-ți curățesci cismele! Nu crede, că brocheulū mē superā! — Nu, așa neghiōbā nu sum! — Dar sciu, că până ce erai flăcū, cu pumnī plini împārtiați diamantele iubitelōrū tale Da, da! acelora le cumpārāi diamante, până când sermanei soțil nu se ajunge de o haină cum se cade Și pe haina asta eu am cusutū dantelele numai ca sē fiu crutătōre . . . Oh! sciu că-ți sum spre greutate . . . Pāndesci minutulă, când voi muri, c'apoi din nou sē fi liberū, sē te apuci de viațā țī destrābātā de flăcū Da, sciu că ai avutū iubite destule — și pōte și acuma ai Nu te teme, nu purtā fricā! — nu voiu trāi eu așa multă . . . dacă vrei, me invenineză, numai ca sē te scapū și eliberezū Ce minune! Sē nu vorbescū verđi? — dar eu verđi vorbescū? Verđi? — Eu vorbescū verđi? Și asta tu o Ȋier? Tu, acela care mi-ai juratū credințā?! — Ah, sermana mamă, de ar scī și de ar fi sciutū. Eu vorbescū verđi? — Ah! sermana de mine, acum esci numai brutalū, dar presimțescū, că nu peste multă o sē mē și bați! . . .

Vorba se terminā cu unū plānsū înecătoriu. Sermanulū Natzi intru atātā s'a emoționatū și elū, încātū mai că-lu podideau lacrēmile, ér când mergea cătră casă

se desceptă în elu pentru prima oră în viața sa părerea de reu, de ce și-a prădatu crucerii căpetați pe ludai fripte și cucuruză fertu, altcum ar cumpără elu Măriei Sale Dómnei acele petri, pentru cari voia să o bată bărbătu.

— Stăpâne! Ađi nu se póte Póte de altă dată!

*

Cerulú era acoperitú cu nori cenusii, când Natzi suia érá treptele castelului. In castelú încă domnia cea mai mare linisce. Bucătoriasă întorcea încetu móra de cafea, care cărtaia ca unú carú moșescu. Lacheulú călca numai pe vêrfulu degetelorú. Cameriera era cu ochi roșii ca unú canichen și nasulú ca o piparcă roșia de atâta plânsu. Cei 2 canari steteau nemișcați în coliviă, amêndoi erau umflați în pene.

Natzi deschise salonulú. Ferestile erau acoperite până josú, pe mésă erau o mulțime de sticle cu medicine. O femeia bătrână, cu o față veninosă, totú muia nescie stergare în apă cu ghiață, unú doctorú era cu fața seriósă lângă masă și scria nervosú, iar din odaia vecină se auđiau gemete line.

— Morú, simțescu, că morú! Vestmintele mele le lasú la Iulia, auriturile la verișóra mea . . . Nu suntú multe de tóte, dar țină-le ca suvenire dela mine . . . Iubitulú meu, tu iartă-mé, iartă-mé pentru caprițele mele . . . Acuși o să affi altă femeia, cu multú mai bună decâtú mine D-đeu cu tine! Vai inima! Ah capulú! Vai nervii mei! . . .

Cameriera cu nasulú umflatu de plânsu đări pre Natzi și luându-lú de cravată îlú aruncă mâniósă pe ușă afară. Sermanulú era câtú pe aci să erumpă în plânsu — ceea ce s'ar fi și întêmplatu, dacă nu-și îndesa șapica în gură și așa alergă cătră casă.

— Stăpâne! Măria-Sa Dómna așa crede, că nu-i mai trebuie nici cisme, nici păpuet Vré să mórá!

*

A patra đi, așa credea Natzi, că va fi înmormântare, chiar pentru asta grăbi și elú, celú puținú mórtă să o mai védă pe Măria-Sa Dómna. Grăbi spre castelú. La pórtă stetea portarulú fumându liniscitú, colo susú bucătăriésă bătea carnea cântându „O du lieber Augustin“. Lacheulú éráși se juca cu cameriera, fata de casă ridea și ea îndestulitá. Cei 2 canari se desmerdau și sérutau unulú pe altulú, iar sórele strălucia luminosú pe parchetulú din salonú.

Măria-Sa Dómna cu fața plină de rađele bucuriei și fericii suriđendú întinse lui Natzi vreo câteva monete. Pre peptulú ei strălucia pomposú unú broche. — Era fórte simplu, dar cu gustú; în mij locú era unú diamantú mare, iar jurú împrejurulú lui zafire micí, cari formau o stea

Natzi fără ca să resufie o tăia cătră casă.

— Stăpâne, îmbracă iute surtuculú celú nou! Grăbesce să ici mésura Măriei Sale Dómnei!

După aceea cu îndestulare începú a-și aduná din buzunarulú pantalonilorú prăjiturile — acele prăjituri delicate, ce le primise dela bucătărésă, pentru-că i-a sérutatú mâna.

(Va urmá.)



Din povêturile unui omú de școlá.

De vrei a scí prețulu plăcerilorú, dedă-te de timpuriu la muucă; leneșului și momentele cele mai plăcute i suntú moleste.

* * *

Deprinde munca și cruțarea: muncindú vei cășcigá unú corpú sănêtosú, cruțândú vei fi scutitú în viață de lipsă și neajunsú.

* * *

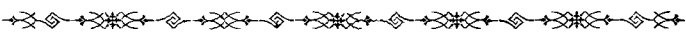
Munca să nu-ți fie supăraciósă; ea întăresce corpulú și-lú face capace a resistá la orí ce réu; ea-ți răpescce timpulú, în care ai puté să aluneci pre calea păcatului.

* * *

Când lucrí ceva, la începutulú lucrului cércá bine totulú și-lú esaminéză, ca să nu te rușinezi de sfârșitulú aceluia.

* * *

A face bine e dătorința fiecărui omú; când faci bine cércá-ți resplata în buna consciință; celú ce făcêndú bine cautá la resplatá și recunoscință, e ca celú ce-și clădesce casa pre năsipú.



Diverse.

Sciri literari.

Ben Hur, romanú istoricú. Scisú de Lewis de Wallace, este tradusú de d-lú Ioanú Sonea și în românesce. Ben Hur este celú mai renumitú romanú alú timpului modernú. Apărutú în limba englesă, elú a fostú tradusú mai în tóte limbele culte ale lumii. In limba englesă a trecutú în 500.000 în cea germánă în 200.000 esemplare. Istorisirea — afará de Ben Hur figura principală — se invêrte în giurulú lui Christosú, alú căruiá viață o descrie așa de curatú, cu atâta inspirațiune religiósă, încátú pre dreptulú îlú pune în uimire pe cetitorú și face acestú romanú atâtú de atrăgătorú, încátú elú captivéză atențiunea și stêrnesce o interesare totú mai mare față de desfășurarea evenimentelorú până în sfêrșitú. Traducerea románă se va estinde pre vre-o 72—74 cóle tipárite, 8^o papirú finú. Cu tóte aceste opulú broșuratú va costa numai 2 fl. 50 cr. v. a. Colectanții vorú primi totú alú 10-le esemplarú gratuitú. Opulú va apăre pre le finea lui Maiú 1895, pentru acea suntú rogați toți p. t. domni colectanți, ca se retramită cólele celú multú până la finea lui Decembre pentru orientare în privința esemplarelorú tipárinde. — Cólele suntú a se

trimite la adresa Tipografiei „Aurora“ A. Todoran Szamosujvár. Asemene se recomandă atențiunei on. publicii cetitorilor opulă: **Cuvinte de aură séu învățături înțelepte** date de ună părinte fiului seu, traduse totu de d-lă I. Sonea după I. H. Campe. Prețulu unui esemplarū broșuratū 50 cr., trimisū sub fașă franco 55 cr. Acestū opū este fôrte de recomădatū pentru tinerimea dela școle, precum pentru toți tinerii, cari esū din casa părintească și pășescū în lume. . . .

Anunț literarū. Preoții români, Alesandru Anca preotulă Chiralesiului, Ioanū Baciū preotulă Șoimușului, directorulă institutului de creditū Șoimușana și președinte „Tovărășiei“ agricole în Șoimușu, Ioanū Bărsanū preotulă Rusciorului, Nechita Suia preotulă Nețului, Vasile Nechiti preotulă Sebeșiului, Ioanū Thimariū preotulă Bârlei, Ioanū Mureșianū preotulă Șieu-Cristurului, Traianū Deacu preotū în Frișiu, Mihailū Bungardeanu preotū în Bileagū, Constantinū Popū preotulă Harinei, cari se află în închisorea din Clușu pe timpū de trei luni de zile, s'au decisū a veni în ajutorū economilor nostri prin punerea sub presă a unei cărți economice, intitulate „Îndreptariū practicū în economia rurală“, prelucratū după mai mulți auctori străini și de ai nostri, precum și după pracsă, ce și-o au câștigatū pe acestū terenū. Scopulă este a arăta economilor nostri unele îndrumări practice, de cari au lipsă spre a se orienta asupra noului sistemū de economie, ce li-s'a pusū înainte prin introducerea comasației. Cărticica va apăre în patru fascicli cu prețulu de 25 cr. Fascicululă I va tracta despre lucrarea pământului, alū II-lea despre moșiile comasate, alū III-lea planulă pentru introducerea unei economii schimbătoare pe o moșie comasată și alū IV-lea planulă de rotăciuni și de edificii economice aplicabile pe moșiile comasate. Abonamentele sē se facă până la sfârșitulă lui Novembre sub adresa: Alesandru Anca preotă română în Koloszvár. — Totū dînșii au tradusū și vorū pune sub tipariū și unū manualū „Despre comptabilitatea casselorū de păstrare“, care va costa 50 cr.

Societatea „Alexi Sincai“ a teologiloră din Gherla s'a constituită pe anulă școl. 1894/95 în modulă următorilă: Conducătoriulă societății: Claris. D. Dr. Alesandru Gheție prof. de S. Teologă; președinte: Danilă Aluașu clericū IV; v. președinte: Donisiu Vajda, cl. IV; notariulă Corespondințelorū: Teodorū Brehariū clericū III; notariulă ședințelorū Elie Gordonū cl. II; casariū: Alimpiu Coste cl. III; bibliotecarū: Augustinū Măndruțu; archivarū: Victorū Vasvári cl. II; controlorū: Jeronima Groze cl. II.

Convocare. Reuniunea învățătoriloră români gr. cat. din giurulă Gherlei își va ține adunarea sa generală în Gherla (Szamosujvár) la 5 și 6 Novembre st. n. a. c., la care membri acestei reuniuni prin aceste cu totū respectulă suntū rogați a se presentă.

Din ședința comitetului centralū alū reuniunei învățătoriloră români gr. cat. din giurulă Gherlei, ținută

în Gherla la 16 Septembrie st. n. 1894. Pentru comitetū: Ioanū Papiu canonicū presidentū, Ilariu Boroșu profesorū secretariū.

Reprezentățiune teatrală în Bistriță. Tinerimea economiloră români din Bistriță va aranjă Miercuri în 7 Novembre 1894 (la serbătorea s. Dumitru) în sala cea mare din hotelulă orașului o petrecere, împreună cu reprezentățiune teatrală și jocū cu următorulă programū: I „Sărăcie Lucie“, comedie populară cu cântece într'unū actū de I. Vulcanū. Personele: Siviu Iernilă, epitrop: Pavelū Botcariū; Veselina, fata lui: Maria Cristureanū; Ioța, cărașū: Mitru Rusū; Trăilă Liliacū, ficiorū holteiū: Ioanū Bucurū; Viliga, nebunulă satului: Mitru Grecū; Sanda, țigancă vrăjitoare: Susana Sangeorzan; O nevastă: Ludovica Oloeriū; Altă nevastă: Florica Sasū; O fată: Florica Butucū; Altă fată: Ana Magerușanū; Unū ficiorū: Ioanū Têrnovanū; Alū doilea ficiorū: Ilie Măgerușanū. Neveste, fete, ficiori, copii, poporū. II „Cărlani“, vodevilă într'unū actū de Constantinū Negrzi. Personele: Lionescu, fiulă baronului proprietariū: Pavelū Botcariū; Mironū, Terinte, țeranī fruntași: Ioanū Bucurū, Mitru Grecū; Domnica, femeia I. Mironū: Susana Sangeorzanū; Vochița femeia lui Terinte: Maria Cristureanū. — Inceputulă precisū la 7½ ore sēra. Venitulă curatū este destinatū pentru scopū filantropicū. Prețulu de intrare: Loculă I 70 cr., loculă II 50 cr., galeria 30 cr. Bilete de intrare se află spre vândare în librăria Haupt și sēra la cassă. În pausă 16 ficiori vorū esecuta jocurile strămoșesci „Călușerulă“ și Batută. Suprasolvirile marinimose se vorū cuită publice.

Hymen. D lu Ionū Mihăilașu teologū absolutū și d-șora Ana Duma și-au serbatū Cununia lorū, în 28 Octobre st. n. 1894 la 3 ore p. m. în biserica gr. cat. din Secalulă de pădure (com. Mureș Turda).

Logogrifū

de V. B.

Din următoarele 26 silabe: a, a, a, a, an, gen. gri, gur, i, li, li, ma, mis, ni, ni, nu, re, ro, sil, ta, tran, tro, tum, u, un, va

sē se formeze 7 nume proprii, ale cărorū litere inițiali cetite din susa în josū sē dé numele unui bravū împēratū romanū, iar literile finali cetite din josū în susū numele unui regatū din Europa.

1. O țără.
2. Unū poporū latinū.
3. Unū imperatū română.
4. Altă țără.
5. Unū crașu vechiū.
6. Unū nume din vechime.
7. Unū poporū.

POSTA REDACȚIUNEL.

G. S. în B. Nu se potū publică.

Selsigă. Nu mai trimitemū fōia, decâtū acelorū, cari solvescū prețulu de abonamentū înainte.

Onorații abonanti, cari mai suntū în restanță, suntū rugați a-și achită dătoriiile.